

Bognár Amália

Digitális eszközökkel magyarórán

Tisztelt Szerkesztőség! Kedves Olvasó!

A digitális eszközök és az internet oktatásban történő felhasználása napjainkban sem terjedt el széles körben a magyar iskolákban (Lévai 2014). Még mindig kevés pedagógus mer túllépni az interaktív tábla adta lehetőségeken, kevesen használják az online környezet alkalmazását a tanulói motiváció növelésére. Ezzel az ismertetővel szeretném az első lépés megtételére bátorítani a gyakorló tanárokat, megvalósításához segítséget is nyújtok egy-egy általános iskolai korosztállyal a gyakorlatban kipróbált alkalmazás, program bemutatásával.

A különböző tevékenységek összeállításánál figyelnem kellett arra, hogyan tudom a tanulók informatikai ismereteire, ez irányú érdeklődésére alapozva a digitális eszközöket aktívan és eredményesen felhasználni a tanítási órákon. Fontos, hogy a feladatok hozzájáruljanak ahhoz, hogy a diákok megtanulják a netikett normáit, figyeljenek a helyesírásra, a helyes nyelvhasználatra, és biztonságos, hasznos oldalakat látogassanak (Ollé 2011).

A programokat ki kellett próbálnom ahhoz, hogy tudjam, hogyan működnek, bevihetők-e felső tagozatos diákok körébe, majd olyan feladatot kellett hozzájuk rendelnem – a tanulói csoport ismeretének tükrében –, amely valamennyi tanítványom érdeklődését felkelthette, és kapcsolódott az adott témakörhöz, tananyaghoz. A magyaróra keretein belül számtalan lehetőség adódik: többször alkalmaztam egy-egy digitális alapú megoldást vagy projektet belül, vagy épp motivációs feladatként.

A QR-kódok generálását (1) és leolvasását többször is kipróbáltuk a diákokkal; az általam elkészített útmutató segítségével bemutattam, hogyan lehet mobilkódot létrehozni, ezután a tanulók házi feladatként, a kötelező olvasmányhoz kapcsolódó mondatokat rejtettek el benne, amelyeket aztán elektronikusan küldtek el, a következő találkozáskor pedig leolvastuk és megvitattuk az elrejtett állításokat. Irodalomórán egy-egy műfaji meghatározást kódoltam, és azt kellett felismerni, magyar nyelvi órán pedig szavakat dekódoltak a tanulók, amelyeket betűrendbe kellett állítaniuk, vagy szófajtanilag kellett meghatározniuk. Mindez azért is tetszett nagyon a gyermekeknek, mert okostelefont használhattak a tanórán.

A digitális szövegértés alapjai is fejleszthetők általános iskolában. A papíralapú szövegértés fejlesztése is megvalósítható internetes környezetben, ez az okostelefonok segítségével tanórán is elérhető, ez pedig elősegíti a tanulói motivációt: a válaszokat hozzászólásban vagy a tanári honlap üzenőfelületén is elküldhetik a tanulók. Ez a módszer a vázlatkészítés gyakorlására is megfelelő. Következő lépésként a linkek és a hipertextek segítségével való tájékozódás fejleszthető, honlapok és menüsorok felépítésének a vizsgálata is lehetővé válik. A tárgyi feltételeket tanórán az okostelefonok, míg otthon a házi feladat megoldására a tabletek és az asztali számítógépek adták.

Tanári honlapom kiépítésének célja az volt, hogy – egyelőre zárt csoportokban – tanítványaimmal digitális felületen dolgozzunk együtt. Itt lehetőség volt a feladatok elérésére, a megoldások beküldésére, hozzászólások és tartalmak létrehozására és az egymás közti megosztásra is. Diákjaimmal együtt digitális tolltartóval rendelkezünk, ezek meglétével tudjuk, hogy melyik feladatnál melyik megoldási lehetőséghez nyúlunk. Ez a következő pontokat tartalmazza:

1. Szövegalkotást segítő weblapok a szóismétlés kiküszöbölése, a helyesírás és az idegen szavak helyes használata érdekében:

<http://idegen-szavak.hu/>

<http://szinonimaszotar.hu>

<http://helyesiras.mta.hu/>

2. Programok, amelyekkel a tanulói motiváció növelhető:

http://softschools.com/language_arts/worksheets/word_search_maker/ – magyar ékezetes betűket ismerő szókereső, például regényhősök neveinek elrejtésére;

<http://www.redmenta.com/> – magyar fejlesztésű program gyakorló vagy számon kérő feladatsorok elkészítésére;

<http://l.georges.online.fr/tools/cloze.html> – mondatkiegészítő feladathoz megadható, hogy mely szavakat hagyja ki a szövegből, ezek pótlása a tanulói feladat;

<http://bitstrips.com/create/comic/> – képregény készítése, például epikus alkotások kedvenc jelenetének feldolgozására;

<http://linoit.com/> – digitális faliújság, például egy regény cselekményét meghatározó idézetek kigyűjtésére vagy érvek gyűjtésére az adott téma mellett vagy ellen;

<http://www.graffitcreator.net> – például egy kedvenc szereplő nevének elkészítésére;

<http://www.tagxedo.com/> – szófelhő készítése, például lírai mű elrejtésére vagy regény kulcsszavainak elbújtatására.

A felsorakoztatott programok listája messze nem teljes, a világháló számtalan alkalmazást nyújt ezeken kívül, de mindig megtalálható a pedagógus által kitalált, elképzelt feladvány megvalósításához szükséges applikáció.

Az elmúlt években Erich Kästner *Emil és a detektívek* és Csukás István *Vakáció a halott utcában* című műveit dolgoztuk fel ezen eszközök, szoftverek és az internet segítségével. A tanulói visszajelzések is azt tükrözték, hogy több pedagógiai cél is elérhető velük, a tanulói motivációtól az anyanyelvi, digitális, szociális kompetencia fejlesztésén át a tudatos internetfelhasználó „kineveléséig”.

Fontos megjegyezni azt is, hogy a gyermekek elolvasták a regényeket, így bizonyíthatom, hogy az információs és kommunikációs technológia használata nem váltotta fel a papíralapú olvasást. Irodalomórán a vlogok (videoblogok) és a booktuberek (könyvekről szóló videókat feltöltő felhasználók) segítségével „Olvasni jó” projektet indítottam, amelynek az volt a lényege, hogy a tanulók számára kortársaik hívták fel a figyelmet az általuk olvasott regényekre, valamint olvasásélményeik alapján a világról alkotott nézeteik változására. Ezzel már általános iskolában is olyan alapokat adhatunk a gyermekeknek, amelyekkel magabiztosan nézhetnek szembe a XXI. század virtuális világának a kihívásaival.

Bízom benne, hogy levelemben rávilágíthattam arra, hogy nem merészség az oktatásban, akár magyarórán, akár más tantárgyak esetében a digitális eszközök felhasználása, és további ötletelésre sarkallhattam pedagógustársaimat.

Tisztelettel:

Budapest, 2015. február 20.

Bognár Amália
magyar–történelem szakos tanár
Csornai Általános Iskola és AMI

Irodalom

Lévai Dóra 2014. A digitális kommunikáció és digitális eszközhasználat lehetőségei a pedagógusok tevékenységében. Tudós tanárok – tanár tudósok. Konferencia a minőségi tanárképzésről. Budapest, ELTE BTK, 2014. november 10–11. <http://slidesha.re/1DJKInq> (2015. február 12.)

Ollé János 2011. A digitális állampolgárság értelmezése és fejlesztési lehetőségei. *Oktatás-Informatika* 1–2.
<http://bit.ly/15BA4h1> (2015. február 12.)

(1) QR-kód generátor. <http://qr-kod.hu/> (2015. február 12.)

Bognár, Amália: Digital tools in the Hungarian lesson

Az írás szerzőjéről

Bognár Amália

Csornai Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Csorna, Magyarország

[amalia.bognar\[kukac\]gmail.com](mailto:amalia.bognar[kukac]gmail.com)

<https://orcid.org/0009-0002-5998-3497>